

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

הסדרת מחירי ספרים -השוואה בינלאומית-

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

כתיבה: אחמד ח'טיב

אישור: שמוליק חזקיה, ראש צוות

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

14 אוקטובר 2009

כ"ו תשרי התש"ע

מבוא

מסמך זה הוכן לבקשת חה"כ ניצן הורוביץ והוא עוסק בהסדרת מחירי ספרים בכמה מדינות באירופה. ההסדרה של מחירי הספרים נקבעה בחקיקה או בהסכמים בין איגודים שונים בתחום הספרים. בעניין זה עולות גם סוגיות אתיות של ערכים ותרבות, אך המסמך מתרכז בבחינת המודלים הנהוגים באירופה להסדרת מחירי הספרים. הסדרת מחירי ספרים משמעותה שנקבע מחיר (קטלוגי) לספר שיוצא לאור, לתקופה מוגדרת, ואי-אפשר להוריד מחיר זה אלא במסגרת הנחה שנקבעה מראש. במסמך נציג נתונים כלליים על שוק הספרים בישראל, ולאחר מכן ייסקרו שיטות הסדרת מחירי הספרים במדינות שונות באירופה. נביא את עיקרי הוראות החוק בגרמניה, באוסטריה, בספרד, ביוון, באיטליה ובהולנד. לאחר מכן נתאר בהרחבה את המצב בשתי מדינות, צרפת ובריטניה, ונרחיב בעניינו של החוק המכונה "חוק לאנג", על שם שר התרבות דאז ז'ק לאנג, שנחקק בשנת 1981 בצרפת. אף שחוק זה אינו ההסדר הראשון לעניין מחירי ספרים באירופה, הוא מוזכר רבות בדיונים על הסדרת מחירי ספרים. כמו כן, נדון בסעיף זה בהשלכות של ההסדרה (בצרפת) ושל אי-ההסדרה (בבריטניה). נביא גם את עיקרי הוראות החוק שנחקק לאחרונה (2008) במקסיקו.

בסוף המסמך מסוכמים בטבלה עיקר הממצאים בתחום הסדרת מחירי הספרים באירופה. בטבלה מוצגים המצב החוקי, שיעורי ההנחה והגופים הזכאים להנחה זו.

אם לא צוין אחרת, סקירת המצב במדינות שיש בהן הסדרת מחיריהם של הספרים מבוססת על סקירה שערכה בשנת 2005 הפדרציה האירופית של המוציאים לאור (PEF – Federation of European Publishers)¹. בעניין זה פנינו אל הפדרציה האירופית של המוציאים לאור וביקשנו לדעת אם מאז עריכת הסקירה היו עדכונים בנושא. עדיין לא קיבלנו תשובה בעניין.

רקע

ספר הוא מוצר הכפוף, לכאורה, לתנאי השוק החופשי² ככל מוצר אחר. אלא שהספר, כמו מוצרים ושירותים מסוימים, נחשב בכמה מדינות למוצר שיש לפקח על מחירו כדי לשמור על מעמדו כמוצר תרבות מובהק. במלים אחרות, על הספר, היוצרים והקוראים להיות מוגנים מפני התחרות החופשית בשוק הספרים כדי למנוע פגיעה בהם.³ על-פי המצדדים בהסדרת מחירי הספר, משקלו התרבותי, הנוסף על ערכו כמוצר כלכלי, מחייב בחינה של מקומו ויחס מיוחד כלפיו, כדי להסדיר את מעמדו מעבר לתנאי השוק החופשי.

¹ הפדרציה האירופית של המוציאים לאור (FEP – Federation of European Publishers), סקירה שכותרתה European Countries with fixed book price schemes 3/2/2005, באתר האינטרנט, http://www.ikp.org.pl/download/CountrieswithFixedBookPriceSchemes_02_2005.doc, תאריך כניסה: 17 בנובמבר 2009.

² בתחרות חופשית מחירי המוצרים והשירותים במשק נקבעים על-פי חוקי ההיצע והביקוש – כוחות השוק.

³ דוח של ז'ן פרנסואה פון (Jean-Francois ponts), חבר הנהלה הכללית של מינהלת התחרות במועצת האיחוד האירופי, 30 בספטמבר 2000, באתר האינטרנט http://ec.europa.eu/competition/speeches/text/sp2000_018_fr.pdf, תאריך כניסה: 17 בנובמבר 2010.

1. המצב בישראל⁴

הדיון במעמד הספר בישראל התחיל לפני שנים רבות. ב-12 בנובמבר 1985 החליט ראש הממשלה דאז שמעון פרס למנות ועדה בראשות ד"ר עמנואל שרון, מנכ"ל משרד האוצר דאז, לבחון את מצב הסופרים בישראל ולהמליץ לפני הממשלה בנושאים שלהלן: מתן תמלוגים, תעריפי הספרים, מיסוי וזכויות סופרים. הוועדה הגישה את המלצותיה לראש הממשלה ביולי 1986.⁵ בין המלצות הוועדה: לנקוט שיטה של תשלום תמלוגים לסופרים על-פי מספר הקוראים את ספריהם בספריות הציבוריות ולהגדיל את התקציב לרכישת ספריהם על-ידי הספריות הציבוריות. הוועדה המליצה כי לשם כך יקצו משרד האוצר ומשרד החינוך 1.2 מיליון ש"ח – 600,000 ש"ח כל אחד. עוד הוחלט כי אגף התרבות והאמנות במשרד החינוך והתרבות יחליט על נוהל קביעת התמלוגים שישולמו לסופרים.

בעקבות המלצות אלה אישר ראש הממשלה דאז תוספת תקציב של 1.2 מיליון ש"ח למפעלי הספרות ולהפצתם: משרד האוצר הקצה לכך 800,000 ש"ח ומשרד החינוך – 400,000 ש"ח. נקבע שתוספת זו תיכנס לתקציב הכללי. ראש הממשלה הטיל על מר אבנר שלו, מנהל אגף תרבות ואמנות במשרד החינוך דאז, ועל נציג אגודת הסופרים העבריים, לחלק תקציב זה על-פי המלצות הוועדה.

בשנת 2008⁶ נרשמו בספרייה הלאומית 7,414 כותרים חדשים שיצאו לאור בישראל, ומהם 6,384 ספרים בעברית. 5,621 כותרים,⁷ שהם כ-83% מן הספרים שיצאו לאור בעברית באותה שנה, נכתבו במקור בעברית, ושאר הספרים תורגמו לעברית משפות שונות. אשר למאפייני תחום זה, נושאי הספרים וסוגי ההוצאה לאור, בשנת 2008 נרשמו בספרייה כ-638 ספרי ילדים ונוער שיצאו לאור בישראל, שהם כ-10% מהספרים שנרשמו; עוד בשנה זו נרשמו 228 ספרי לימוד, שהם כ-3.6% מכלל הספרים שנרשמו; 57% מן הספרים יצאו לאור בהוצאות מסחריות.

במאגר המו"לים הישראליים רשומים 1,513 מו"לים פעילים וגופים העוסקים בהוצאת ספרים. 969 מהם מו"לים מסחריים, ו-544 הם גופים שעיסוקם העיקרי אינו מו"לות אך הם מוציאים ספרים באופן שוטף. 507 מהמו"לים והגופים הרשומים במאגר מוציאים ספרים עבור המגזר החרדי והדת, ו-8 הוצאות עוסקות בפרסומים דתיים שאינם יהודיים, נוסף על מו"לים אחרים העוסקים בתחום זה.⁸

⁴ נתוני הספרייה הלאומית, באתר האינטרנט <http://www.jnul.huji.ac.il/heb/igd-statistics-2009.html>, תאריך כניסה: 21 בנובמבר 2009.

⁵ ויקטור בן נעים, הממונה על הספריות הציבוריות במשרד החינוך, פקס, 15 בדצמבר 2009.

⁶ לנתונים על השנים 2004–2008 ראו הנספח בעמוד 21.

⁷ נתונים על ספרים בשפות אחרות: באנגלית – 368 ספרים; ברוסית – 206 ספרים; בערבית – 121 ספרים; בצרפתית – 18 ספרים; בספרדית – 21 ספרים; בגרמנית – 6 ספרים; ברומנית – 8 ספרים. כמו כן יצאו לאור 12 כותרים ביידיש, ו-3 כותרים בתאגייכית-יהודית, שפתם של יהודי בוכרה. ספרים בודדים יצאו גם בשפות אחרות כגון, הולנדית, פולנית ואיטלקית.

⁸ 38 המו"לים הרשומים במאגר מוציאים לאור בעיקר ספרים בשפה האנגלית, ועוד 317 מו"לים מוציאים ספרים באנגלית לצד עיסוקם העיקרי בספרים בעברית. 21 מו"לים מוציאים לאור בעיקר ספרים בשפה הרוסית, ועוד 51 מו"לים מוציאים ספרים ברוסית לצד ספרים בעברית. 24 מו"לים מוציאים לאור בעיקר ספרים בערבית, ועוד 39 מו"לים מוציאים ספרים בערבית לצד ספרים בעברית או בשפות אחרות. נתוני הספרייה הלאומית, באתר האינטרנט <http://www.jnul.huji.ac.il/heb/igd-statistics-2009.html>, תאריך כניסה: 21 בנובמבר 2009.

בישראל, רוב הספרים נמכרים בשיטת המכר המותנה (קונסיגנציה),⁹ כלומר, חנויות הספרים משלמות רק בגין הספרים שנמכרו והמשווק אוסף בחזרה את הספרים שלא נמכרו בחנויות. בישראל מתפרסמים כ-123 ספרים חדשים בכל שבוע, כלומר, לספר חדש יש חיי מדף קצרים על מדפי הספרים החדשים עד שהוא מפנה את מקומו לספר חדש יותר. בשל שני הגורמים הללו (הקונסיגנציה וחיי המדף הקצרים של ספר חדש), יש להוצאות הספרים עניין במכירת ספרים המצטברים במחסנים ולהערכתן אין סיכוי שיימכרו במחיר קטלוגי.

שיעור התמלוגים המשולמים לסופרים נקבע בהסכמים אישיים, בדרך כלל בין המחבר או הסופר לבין המו"ל. סכום זה תלוי, בין היתר, במוניטין של הסופר או במספר העותקים הנמכרים.¹⁰ שאר הכסף מהמכירה מתחלק בין הגורם המייצר (המספק את הנייר, הדפוס), ההוצאה לאור (עורכים, יחסי ציבור, פרסום), המפיצים, המשווקים וחנויות הספרים.

בשנת 2008 התקיים בוועדת החינוך של הכנסת, בראשות חה"כ הרב מיכאל מלכיאור, דיון בנושא בדיקת מעמד הספר העברי, ובמסגרתו נדון החוק הצרפתי המסדיר את מחירי הספרים והועלתה האפשרות ליזום הצעת חוק בעניין.¹¹

בשנת 2009 הוגשה הצעת חוק של חברי הכנסת ניצן הורוביץ, זבולון אורלב ואחרים, שמספרה פ/1580/18. אחריה הונחה הצעת חוק להגנת הספרות והסופרים בישראל, התש"ע-2010, שמספרה פ/2089/18, של חה"כ זבולון אורלב וחה"כ ניצן הורוביץ, שתמכה בה שרת התרבות והספורט חה"כ לימור לבנת.

העניין נדון בוועדת שרים לענייני חקיקה והוחלט להקים ועדת שרים מיוחדת להסדרת הסוגיה.

על-פי הצעת החוק להגנת הספרות והסופרים בישראל, ייקבע מנגנון שיבטיח הגנה על הסופרים והמוציאים לאור, המבוסס על המחיר המומלץ לצרכן, שיודפס על גב הספר. חנויות הספרים יהיו רשאיות למכור את הספרים במחיר נמוך מזה, אך הן יספגו את ההנחה.

על-פי הצעת החוק, סופר יקבל תמלוגים בשיעור של 8% מהמחיר המומלץ על כל ספר, עד 6,000 העותקים הראשונים שיימכרו. על כל עותק מעבר לכך יקבל הסופר תמלוגים בשיעור של 10% מהמחיר.¹²

⁹ ראו "הגבלים עסקיים", באתר האינטרנט "המשפט", <http://www.hamishpat.com/Courses/99933/933-Notebook2.doc>, תאריך כניסה: 12 בדצמבר 2009.

¹⁰ מר אמנון בן שמואל, מנכ"ל התאחדות הוצאות הספרים: "תמלוגים של סופרים הם תוצאה של הסכמים אישיים בדרך כלל בין המחבר או הסופר לבין המו"ל והסכום תלוי בשם הסופר", שיחת טלפון, 9 בדצמבר 2009.

¹¹ ועדת החינוך, התרבות והספורט, דיון במעמד הספר העברי – שמירת זכויות הספר והסופר, באתר האינטרנט של הכנסת, <http://portal.knesset.gov.il/Com8chinuch/he-IL/Messages/13022008.htm>, תאריך כניסה: 9 בדצמבר 2009.

¹² הצעת חוק להגנת הספרות והסופרים בישראל, התשס"ט-2009 (פ/2089/18), של חברי הכנסת זבולון אורלב, ניצן הורוביץ, שלי יחימוביץ ונחמן שי.

2. המצב בעולם

בפרק הזה נעסוק בחוק מחירי הספרים במגוון מדינות, בדגש בתקופת ההגבלה – פרק הזמן שבמהלכו החוק מחייב למכור את הספר במחיר מסוים ובשיעור מוגדר של הנחה מרבית. כמו כן, נעסוק בספרי לימוד ובשיעור המע"מ המוטל על ספרים.

א. מדינות שיש בהן הסדרה של התחום

1. גרמניה

בגרמניה מוסדרים מחירי הספרים באמצעות הסכמה חוזית בין אנשי מקצוע, המו"לים ומוכרי הספרים משנת 1888. הסדרה זו נועדה בעיקר להגן על מוכרי הספרים (הסכם שנוגע לענף מכירת הספרים, הסכם ענפי או מגזרי: Sectoral Agreement).¹³

שיטת המחיר הקבוע בהסכמה חוזית חוזקה באמצעות חוק הפיקוח על מחירי הספרים משנת 2002 (BuchPrG).¹⁴ על-פי חוק זה, ב-18 החודשים הראשונים שלאחר פרסום הספר לא יחול שום שינוי במחיר הקבוע של הספר.

שיעור ההנחה המרבי: חובה למכור במחיר הקבוע, וחנויות הספרים אינן יכולות לשנות את המחיר.

תקופת ההגבלה: 18 חודשים מיום פרסום הספר. לאחר תקופה זו רשאי המו"ל למכור את הספר במחירו הרגיל או לתת הנחות.

ספרי לימוד: החוק מגן על מחירי ספרי לימוד ברכישה מרוכזת ומתיר הנחות ברכישה מסוג זה. במקרה זה הגדלת מספר הספרים שנרכשו לא תוביל להנחה נוספת מעבר להנחה המותרת.

קמעונאים חייבים להוריד את מחירי הספרים הנרכשים בידי גופים ציבוריים שמספקים את הספרים לתלמידים ללא תשלום. שיעור ההנחה תלוי במספר הספרים שהוזמנו או בעלות הספרים שהוזמנו. בדרך כלל ההנחה היא בשיעור של 8%–15% ממחיר הספר.

קמעונאים רשאים, לפי שיקול דעתם, להעניק הנחה של עד 5% לספרים שנמכרים לספריות אקדמיות והנחה של עד 10% לספרים הנמכרים לספריות ציבוריות.

אם מו"ל מוכר למו"ל אחר, לקמעונאי או לעובד המוציא לאור, ניתנת הנחה ברכישת הספר, בתנאי שהרוכש הצהיר כי אין בכוונתו למכור ספר זה שנית.

אפשר להוזיל את מחירם של ספרים פגומים ללא כל מגבלה.

מס ערך מוסף (מע"מ) על מוצרים ושירותים בגרמניה הוא בשיעור של 17%, אולם שיעור המע"מ על ספרים הוא 7% בלבד.

13 "דוח שמירת מחיר סיטונאי" (RPM: Retail Price Maintenance), של הארגון לשיתוף פעולה ופיתוח כלכלי (OECD), עמ' 65, באתר האינטרנט, <http://www.oecd.org/dataoecd/35/7/1920261.pdf>, תאריך כניסה 17 בנובמבר 2009.

14 חוק הפיקוח על מחירי הספרים, 2002, באתר האינטרנט <http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/buchprg/gesamt.pdf>, תאריך כניסה: 24 בדצמבר 2009.

2. אוסטריה

חוק הסדרת מחירי הספרים נכנס לתוקף ב-1 ביולי 2000.

שיעור ההנחה המרבי: מוכרי הספרים יכולים לתת הנחה של עד 5% ממחיר הספר.

אפשר למכור ספרים בהנחה של 10% ממחיר הספר לספריות ציבוריות, לספריות מדעיות או לספריות בתי-ספר.

תקופת ההגבלה: שנתיים מיום פרסום הספר.

ספרי לימוד: תמחור ספרי הלימוד אינו נכלל בהסדרת מחירי הספרים. על בסיס חוק מיוחד, שנקרא חוק מענקי המשפחות (**Familienlastenausgleichsgesetz**)¹⁵ משנת 1985, המדינה והמו"לים של ספרי הלימוד קובעים את המחירים בחוזה ביניהם.

מס ערך מוסף (מע"מ) על מוצרים ושירותים באוסטריה הוא בשיעור של 20%; שיעור המע"מ על ספרים הוא 10% בלבד.

3. ספרד

הסדרת מחירי הספרים קיימת בחוק משנת 1975, והיא חוזקה בצו מלכותי ב-30 במרס 1990 ובצו נוסף ב-24 ביולי 2004.¹⁶

שיעור ההנחה המרבי: שיעור ההנחה הוא בדרך כלל 5%. אם המשתמש הסופי הוא ספרייה, מרכז מחקר, ארכיון או מוזיאון, שיעור ההנחה עשוי להגיע עד 15%.

תקופת ההגבלה: שנתיים מיום פרסום הספר, בתנאי שבתקופה זו הספר הוצע למכירה במשך חצי שנה לפחות.

ספרי לימוד: הצו המלכותי מ-24 ביולי 2004 מאפשר לקמעונאים לקבוע הנחות על ספרים מסוג זה על-פי בחירתם. צו זה חל על ספרים לבתי-הספר היסודיים והתיכוניים (אין התייחסות לספרי לימוד לאוניברסיטאות). אין בצו התייחסות למילונים, אטלסים או ספרי עיון.

מס ערך מוסף (מע"מ) על מוצרים ושירותים בספרד הוא בשיעור של 16%; שיעור המע"מ על ספרים הוא 4% בלבד.

4. יוון

חוק הסדרת מחירי הספרים נחקק בשנת 1997.

שיעור ההנחה המרבי: ההנחה היא בשיעור של 10% ממחיר הספר.

אין הגבלה על שיעור ההנחה לספרים הנמכרים למוסדות המדינה ולארגונים ללא כוונת רווח, בתנאי שגורמים אלה יתחייבו כי לא ימכרו ספרים אלה.

¹⁵ חוק מענקי משפחות, אוסטריה, באתר האינטרנט

<http://openlibrary.org/b/OL2295567M/Familienlastenausgleichsgesetz>, תאריך כניסה: 24 בנובמבר 2009.

¹⁶ חוק מס' 1975\1975 מ-2 במרס 1975, וצו מלכותי מס' 1990\484 מ-30 במרס 1990, באתר האינטרנט של הארגון לשיתוף פעולה ופיתוח כלכלי (OECD), תאריך כניסה: 17 בנובמבר 2009.

תקופת ההסדרה: שנתיים מיום פרסום הספר.

ספרי לימוד: החוק חל גם על ספרי לימוד, אולם בפועל המדינה היא המוציאה לאור ספרים אלה ולא מולי"ם פרטיים.

מס ערך מוסף (מע"מ) על מוצרים ושירותים ביוון הוא בשיעור של 18%; שיעור המע"מ על ספרים הוא 4% בלבד.

5. איטליה¹⁷

הסדרת מחירו של ספר עוגנה באיטליה בחקיקה.¹⁸ חוק מחיר הספרים הקבוע הוא חוק גמיש מאוד, בשל החריגים הרבים שנכללים בו.

שיעור ההנחה המרבי: 15% ממחיר הספר.

החריגים שעוגנו בסעיף 11 לחוק הם:

א. ספרים הנמכרים בירידים, באמצעות הדואר, לארגוני צדקה, לבתי-ספר מכל סוג, לאוניברסיטאות ולמחלקות מחקר, אפשר למכור בהנחה של עד 20%.

ב. ספרים שאזלו בהוצאה (out of print) או נמכרים דרך אתרי האינטרנט, או ספרים שיצאו לאור לפני 20 חודשים לכל הפחות ולא הוזמנו על-ידי חנויות הספרים במשך שישה חודשים לפחות – שיעור ההנחה לגביהם אינו מוגבל בחוק.

תקופת ההגבלה: אין הגבלה על התקופה שבה ניתן למכור את הספר בהנחה.

החוק חל גם על ספרי לימוד וספרי כיס.

חריגים נוספים בחוק: מוציא לאור יכול, בכל עת:

א. להעלות או להוריד את כל המחירים הקבועים בקטלוג או חלק מהם, אפילו לתקופה מוגבלת.

ב. לקבוע הנחה בכל שיעור שיבחר בתקופת קידום המכירות של הספר, בהתאם לכללים שנקבעו על-ידי כל אזור עבור הקמעונאים השונים באותו אזור.

מס ערך מוסף (מע"מ) על מוצרים ושירותים באיטליה הוא בשיעור של 20%; שיעור המע"מ על ספרים הוא 4% בלבד.

6. הולנד

הסדרת מחיר הספר בהולנד קיימת משנת 1903, ומ-1 בינואר 2005 הנושא עוגן בחקיקה.

שיעור ההנחה המרבי: מ-10% ועד ל-20% הנחה למועדוני הספר (התארגנות לקריאה משותפת של ספר מסוים ולדיון בו).

¹⁷ דוח שמירת מחיר סיטונאי של הארגון לשיתוף פעולה ופיתוח כלכלי (OECD), עמוד 79–80, באתר האינטרנט <http://www.oecd.org/dataoecd/35/7/1920261.pdf>, תאריך כניסה: 17 בנובמבר 2009.

¹⁸ חוק מס' 62 מ-7 במרס 2001 נכנס לתוקף לתקופת ניסיון ראשונית של שנה אחת (1 בספטמבר 2001 – 31 באוגוסט 2002) הוארך בכמה צווים (עד 31 בדצמבר 2004), ולאחר מכן קיבל תוקף של חוק קבוע, ב-1 בינואר 2005.

תקופת ההגבלה: מוציא לאור רשאי להעלות או להוריד את המחיר כל חצי שנה, על-פי השינוי באינפלציה במשק.

ספרי לימוד: על-פי החוק, ספרי לימוד לבתי-הספר פטורים מחובת מחיר קבוע.

החוק קובע הנחה נפרדת לעניין ספרים המיועדים לסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה. מוכרי הספרים יכולים לתת הנחה לרוכשים אלה, והיא מכונה "הנחה בית-ספרית".

מגבלת המחיר הקבוע חלה על מכירה לאוניברסיטאות, מכוני מקצוע ומוסדות תרבותיים. ספרי לימוד לבתי-ספר יסודיים, בתי-ספר תיכוניים ומסגרות להכשרה מקצועית שאינן במסגרת השכלה גבוהה אפשר למכור בהנחה.

מס ערך מוסף (מע"מ) על מוצרים ושירותים בהולנד הוא בשיעור של 19%; שיעור המע"מ על ספרים הוא 6% בלבד.

3. הסדרת ענף הספרים בצרפת ובבריטניה

בפרק זה נדון בהרחבה בשתי מדינות לדוגמה: האחת, צרפת, שהסדירה את ענף הספרים בחקיקה, והאחרת, בריטניה, שבה בוטלה ההסדרה שהיתה נהוגה בה עד סוף שנות ה-90.

3.1 צרפת

חוק הספרים נחקק בצרפת בשנת 1981 וזכה לכינוי "חוק לאנג" (על שם שר החינוך דאז ז'ק לאנג). נציין כי כינוי זה משמש לתיאור חוקים מסוג זה במדינות אחרות. בפרק זה נסקור בהרחבה את החוק ואת השלכותיו על שוק הספרים בצרפת.

א. חוק לאנג – רקע¹⁹

עד לשנת 1979 הונהג בצרפת "המחיר המוצע", כלומר, רישום של המחיר המומלץ על הכריכה האחורית של הספר. בעלי החנויות קבעו את המחירים, אולם הם היו רשאים להעלות את המחיר או להורידו כרצונם. בשנים 1979–1981 החליט שר האוצר דאז מונורי על שיטת המחיר החופשי.

ב-10 באוגוסט 1981 חוקק בצרפת חוק לאנג, שקבע את "המחיר הקבוע" לספר: לכל ספר יש מחיר שנקבע מראש על-ידי המו"ל או על-ידי היבואן, ומחיר זה, בתנאי הנחה שנקבעו, מחייב את כל הקמעונאים.

עם חקיקתו עורר חוק זה ביקורת חריפה, אולם כיום הוא זוכה לתמיכה רחבה בקרב כל הגורמים הרלוונטיים. כשנכנס החוק לתוקף, החליטו הרשתות הגדולות שלא ליישמו, ועל כן ב-29 בדצמבר 1982 החליטה הממשלה לקבוע בצו הטלת סנקציות על מפרי החוק.²⁰

¹⁹ חוק לנג – חוק מס' 81-766 מ-10 באוגוסט 1981, מתוך אתר האינטרנט המשפטי הרשמי הצרפתי "ליגיפראנס",

<http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006068716&dateTexte=20091208>

תאריך כניסה: 12 באוגוסט 2009.

ב. מטרות החוק

השר לאנג הסביר בפרלמנט הצרפתי שהחוק נועד להבדיל את הספר ממוצרים אחרים, כך שלצד שיקולי רווח כלכלי, ההתייחסות לספרים תהיה כאל מוצרים ייחודיים, שלהם ערך חינוכי ותרבותי.

המחיר הקבוע של הספר מאפשר, בין השאר:

- "שוויון של כל האזרחים בפני הספר",²¹ דהיינו הספר יימכר במחיר אחיד בכל הרפובליקה הצרפתית.

- פריסה גיאוגרפית טובה יותר של חנויות ספרים ברחבי המדינה, כך שלצד הרשתות הגדולות והמבוססות במרכזי הערים יהיו גם חנויות קטנות ועצמאיות באזורי הפריפריה.

בשנת 1985 אישר בית-הדין לצדק של האיחוד האירופי את חוקיות החוק הצרפתי, וקבע כי הוא אינו נוגד את הסכם רומא, שעל-פיו הוקם השוק האירופי המשותף, שבסיס מדיניותו הכלכלית הוא שוק חופשי ותחרותי.

ג. הוראות חוק "המחיר הקבוע":²²

חוק לאנג הסדיר את מחירי הספרים בצרפת. החוק קובע שמחיר הספר ייקבע על-ידי המוציא לאור (או היבואן) בעת הוצאתו (או ייבואו) והוא ידפיס מחיר זה על כריכתו האחורית. מחיר זה לא ניתן לשינוי אלא במסגרת ההנחה החוקית שניתנת לקמעונאים – הנחה של עד 5% ממחיר הספר לתקופה של עד שנתיים. המו"לים והיבואנים חייבים לקבוע מחיר לכל ספר מפורסם או מיובא.

ד. העקרונות הבסיסיים של החוק:

- שיעור ההנחה המרבי: 5%.

- תקופת ההגבלה: שנתיים מיום פרסום הספר.

- ספרי לימוד: החוק חל על כל סוגי הספרים. ההנחה המוגבלת הקבועה בחוק אינה חלה על קניית ספרי לימוד בידי עמותות לחברי העמותה ועל ספרים שנמכרו למדינה, לקהילות מקומיות, למוסדות להכשרה מקצועיות או למחקר, לאיגודים המקצועיים ולוועדי מפעלים.

- מס ערך מוסף (מע"מ) על מוצרים ושירותים בצרפת הוא בשיעור של 19.6%; שיעור המע"מ על ספרים הוא 5.5% בלבד.²³

ה. מצב שוק הספרים בצרפת בשנים האחרונות

²⁰ נוסף על סעיף 8 לחוק, שקובע שאם היתה הפרה של הקביעות בחוק זה, אפשר לנקוט הליכים ולהגיש תביעות לנזיקין, בעיקר על-ידי כל מתחרה, ארגון מוסמך להגנה על הצרכן או ארגון מקצועי של מו"ל או של החברה להפצת הספר, וכן על-ידי הסופר או כל ארגון להגנת הסופרים, נקבעו בצו עונשים פליליים בעניינים מסוימים. ראו אתר האינטרנט <http://www.culture.gouv.fr/culture/dll/prix-livre/prix-1.htm>, תאריך כניסה: 19 בינואר 2010.

²¹ בהשאלה מהאמירה הצרפתית המפורסמת "שוויון לפני החוק" (Egalité devant la loi).

²² לסעיפי החוק הצרפתי ראו נספח א' בסוף המסמך.

²³ המע"מ על הספרים הוא בשיעור של 5.5%, אבל על תמיכת/ערכת? מולטימדיה של הספרים, שבה קלטות, דיסקים, סרטים וכו', המע"מ הוא 20.6%.

כדי לעודד קריאה ויצירה תרבותית חוקקה צרפת ב-18 ביוני 2003 חוק שלפיו יתוגמלו? הכוונה לסכום מעבר לתמלוגים, נכון? סופרים שספריהם מצויים בספריות ציבוריות והציבור יכול לשאול אותם מספריות אלה, או סופרים שספריהם נרכשים על-ידי "ישויות משפטיות" לספריותיהם.²⁴ למשל, בשנת 2010 הקציב הסנאט הצרפתי תקציב של 20.6 מיליון יורו לסופרים, למו"לים קטנים, לספריות העצמאיות ולייצוא ספרים צרפתיים.²⁵

על-פי נתוני מכון GFK²⁶ לחקר השווקים, שוק הספרים בצרפת הולך ומתפתח עם השנים. בשנת 2005 נמכרו 447,000 כותרים, והמספר קפץ ל-475,000 בשנת 2006. המגמה נמשכה ב-2007, שבמהלכה נמכרו 520,000 כותרים. גם מספר העותקים גדל: בשנת 2006 נמכרו 470 מיליון עותקים ובשנת 2007 עלה המספר ל-486 מיליון עותקים.

3.2 בריטניה²⁷

עד לשנת 1997 הוסדר שוק הספרים בבריטניה על-ידי The Net Book Agreement (להלן: NBA או הסכם ההסדרה).²⁸ מדובר בהסכם בין המו"לים לבין מוכרי הספרים, אשר מטרתו היתה לקבוע, באמצעות תנאים שנקבעו, את מחירי הספרים. הסכם ההסדרה נחתם בשנת 1900 אולם בשנת 1997 ביטל בית-המשפט הסכם זה, בטענה כי הוא נוגד את האינטרס הציבורי. מאז ביטול ההסכם היתה צמיחה גדולה של מכירות ספרים באינטרנט וברשתות מרכולים.²⁹

יש הטוענים כי שיטת "המחיר החופשי", המונהגת בבריטניה מאז ביטול הסכם ההסדרה, מקשה מאוד את התנהלותם של שוק הספרים בכלל ושל החנויות העצמאיות בפרט. כדי לשרוד בתנאים של מחיר חופשי נאלצות הספריות/ חנויות הספרים? העצמאיות, שמספרן קטן יחסית, לבחור מהספרים המוצעים רק ספרים שהן סבורות שהסיכוי לשווקם גבוה, ועדיין הן מתקשות לעמוד בהנחות שמציעות הרשתות הגדולות על רכישת רבי-המכר. החנויות העצמאיות מנסות להתמודד מול הרשתות הגדולות באמצעות התארגנות וניהול משא-ומתן קבוצתי לקביעת תקרת הנחות. נציין כי גם המו"לים

²⁴ יש שתי דרכים לתגמול הסופרים שספריהם נמצאים בספריות ציבוריות: פיצוי כספי ישיר לפי שימוש, או תשלום בשיעור של 6% ממחיר הספרים/תמלוגים בשיעור של 6%? שנרכשים על-ידי גופים במטרה שימשו לספריות שלהם. מתוך אתר האינטרנט של המרכז הלאומי של הספר, CNL, <http://www.centrenationaldulivre.fr/?Le-droit-de-pre-e-France>, תאריך כניסה: 20 בינואר 2010.

²⁵ הצעת חוק תקציב 2010 בסנאט הצרפתי, אתר האינטרנט הרשמי של הסנאט - <http://www.senat.fr/rap/a09-104-3-2/a09-104-3-210.html>, תאריך כניסה: 20 בינואר 2010. יש לציין שהנתונים של הסנאט מסתמכים על המכון לחקר השווקים GFK.

²⁶ מכון לחקר השווקים שמעסיק יותר מ-10,000 אנשים ביותר מ-100 מדינות בעולם, ועליו הסתמך הסנאט הצרפתי לעניין נתונים על שוק הספרים; ראו אתר האינטרנט <http://www.gfk.fr>, תאריך כניסה: 25 בינואר 2010.

²⁷ מחקר של דוריס קסטמן, נשיאת הפדרציה האירופית של חנויות הספרים, 2004, באתר האינטרנט <http://www.javnost-thepublic.org/media/datoteke/stockmann-4-2004-4.pdf>, תאריך כניסה: 20 בנובמבר 2009.

²⁸ Net Book Agreement; NBA, באתר האינטרנט <http://www.economicexpert.com/a/Net:Book:Agreement.htm>, תאריך כניסה: 24 בינואר 2010.

²⁹ דוח של מרכז מדיניות התחרות באוניברסיטת "איסט", אנגליה, הערכת נפח היצירה לאחר ביטול קביעת המחירים, פברואר 2008, באתר האינטרנט http://www.consumerdirect-yorkshireandthehumber.gov.uk/shared_of/economic_research/of981.pdf, תאריך כניסה: 24 בנובמבר 2009.

העצמאיים התארגנו (בהסדר המכונה "הברית העצמאית") כדי להתמודד עם ההנחות הגבוהות שנותנות הרשתות הגדולות והחנויות הגדולות.

נוסף על כך, בבריטניה התרחבה המגמה של מכירת ספרים במבצעים מיוחדים. תופעה זו כמעט לא היתה בעבר, אולם בעקבות התרחבות השימוש באתרי האינטרנט לשיווק ספרים היא רווחת כיום בבריטניה בכלל. מגמה זו פגעה בסופרים ובמו"לים, שכן הם נאלצים לספוג את ההנחות הללו.

מגמה נוספת בשוק הספרים בבריטניה היא שבמקום לקבוע הנחה בשיעור מסוים לספר, מוכרי הספרים מציעים ללקוחות לקנות כמה ספרים ולקבל ספר נוסף במתנה. שיטה זו מובילה לכך שהלקוחות רוכשים שלושה ספרים בקנייה אחת – רבע ממספר הספרים הממוצע שאדם רוכש בבריטניה בשנה – ולא מספר קטן יותר של ספרים, כפי שהיו נוהגים אלמלא המבצע. נציין כי קונים רבים מציינים שלא בהכרח מצאו שלושה ספרים שרצו לרכוש – המספר הדרוש כדי ליהנות ממבצע זה. בהמשך שונתה השיטה, והוצע לקונים לרכוש ספר שני ב-50% הנחה.

8.4% מכלל הספרים הנמכרים בבריטניה בשנה נמכרים במבצעים. 25% מרוכשי הספרים קונים אותם במסגרת זו. התופעות המאפיינות את שוק הספרים בבריטניה הובילו לכך שחנויות הספרים העצמאיות הרחיבו את אגפי ספרי יד שנייה הנמכרים בהן ו-65% מהן מוכרות גם ספרי יד שנייה.³⁰

התמיכה הממשלתית במו"לים ובסופרים היא באמצעות מועצת האמנות (Arts Council). המועצה אמורה להוציא 1.3 מיליארד ליש"ט על תחום התרבות בשנים 2008–2011.³¹

המו"לים יכולים לפנות לממשלה – כל מו"ל בנפרד או בקבוצה – בבקשה לקבל תמיכה ישירה לספרים בעלי ערך תרבותי, לתרגומים ולהוצאת ספריהם של סופרים צעירים. התמיכה היא בסכומים משתנים ולא קבועים והיא יכולה להינתן בשלושה מסלולים:

א. תמיכה במפעלים קטנים או גדולים ליצירה ספרותית, תמיכה זו נבחנת כל שלוש שנים;

ב. תמיכה באמצעות מלגות למפעלים בעלי קשיים כלכליים. מדובר בתמיכה נקודתית;

ג. תמיכה באמצעות מלגות לסופרים.³²

המועצה הבריטית, ה-British Council³³ מעניקה 30 מיליון ליש"ט בשנה לענף ההוצאה לאור, והסכום מוקצה בעיקר לסופרים ולקידום ספרים.³⁴

סך ההכנסות ממכירות ספרים בבריטניה בשנת 2008 קטן ב-1.5% לעומת שנת 2007: מ-1.8 מיליארד ליש"ט בשנת 2007 ל-1.78 מיליארד ליש"ט בשנת 2008.³⁵ בשנת 2007 נסגרו 35 ספריות ציבוריות וספריות נוספות נסגרו בשנת 2008.

³⁰ Books & The Consumer (BML/TNS) – www.bookmarketing.co.uk

³¹ על התקציב הזה מאיימים המשחקים האולימפיים, שמתקיימים ב-2012 ועדיין לא נקבע סופית התקציב המיועד להם.

³² Books & The Consumer (BML/TNS) – www.bookmarketing.co.uk

³³ ארגון בין-לאומי שפועל בבריטניה לקידום הזדמנויות בחינוך ולמען ביסוס היחסים הבין-תרבותיים של בריטניה עם מדינות העולם, ראו אתר האינטרנט www.britishcouncil.org.

³⁴ Books & The Consumer (BML/TNS) – www.bookmarketing.co.uk

³⁵ ארגון מוכרי הספרים, באתר האינטרנט, <http://www.thebookseller.com/news/74906-discounts-lost-book-trade-500m-.html>, תאריך כניסה: 17 בינואר 2008.

4. מקסיקו³⁶

לאחרונה החליטה מקסיקו להסדיר את מחירי הספרים. במקסיקו רווחת גישת השוק החופשי בתחומי המסחר, אולם הוחלט להחריג את הספרים מהסדר זה. **החוק לקידום הקריאה והספר** (Ley de Fomento para la Lectura y el Libro) נכנס לתוקפו במקסיקו ב-23 ביולי 2008.

על-פי סעיף 22 לחוק, מי שמוציא לאור או מייבא ספרים מחויב לקבוע את מחירם. המוציא לאור או היבואן יקבע באופן חופשי את מחירו של הספר, ומחיר זה יהיה מחירו הקבוע והבלעדי.

על-פי סעיף 23 לחוק, מחיר הספר יירשם במאגר נתונים, שיהיה באחריות המועצה הלאומית לקידום הספר והקריאה, ומאגר זה יהיה נגיש לציבור הרחב.

על-פי סעיף 24 לחוק, מוכרי הספרים חייבים למכור את הספר במחיר שנקבע ללא שינויים כלשהם, אולם על-פי סעיף 25 לחוק, מחיר זה לא יחול על רכישת ספרים על-ידי המדינה, על-ידי ספריות המציעות שירותי עיון או השאלה לציבור ועל-ידי מוסדות לימוד, מחקר והכשרה מקצועית, כל עוד מדובר בקניית ספרים לצרכים ולמטרות של הגורמים הללו, ואם אין בכוונתם למכור ספרים אלה.

סעיף 26 לחוק קובע כי מוכרי הספרים יוכלו לקבוע מחיר נמוך יותר מהמחיר הבלעדי שנקבע אם חלפו יותר מ-18 חודשים ממועד הוצאתם לאור או ייבואם של הספרים או אם מדובר בספרים ישנים, משומשים, לא מקוטלגים, ספרים שאינם במלאי או "ספרי אמן" (Libros Artesanales).

³⁶ החוק המלא בספרד, המידע האמור וכן מידע נוסף על החוק מפורטים (בספרדית) באתר האינטרנט [/http://www.leydelibro.org.mx](http://www.leydelibro.org.mx)

5. הסדרת מחירי הספרים במדינות אירופה³⁷

מספר חנויות הספרים	מע"מ על ספרים	מע"מ כללי	היסטוריה	יישום	הגדרה חוקית	הסדרת מחיר הספר	המדינה
	10%	20%	בתוקף מ-1 ביולי 2000		חוק	כן	אוסטריה
	6%	21%		בפועל: שוק חופשי	הסכס סחר	לא	בלגיה
	0%	13%					קפריסין
450	25%	25%	הסדרת מחירי הספרים משנת 1837; הסדר נוכחי משנת 2001	שנת הפרסום + שנה נוספת. הנחות לספריות ולבתי-ספר. ב-1 בינואר 2001 בוטלו זכויות בלעדיות למכירה בחנויות ספרים	הסכס סחר	כן	דנמרק
כ-100	5%; אין מע"מ על ספרי לימוד המוכרים ע"י משרד החינוך	18%				לא	אסטוניה
300	8%	22%	ההסדרה בוטלה ב-1971			לא	פינלנד
1,600	5.5%	19.6%	בתוקף מ-1981		חוק	כן	צרפת
3,120	4%	18%		הסדרת מחירי הספרים מ-1997		כן	יוון
7,394	7%	16%		הסדרת מחירי הספרים החלה לפני יותר מ-100 שנים; החוק	חוק מ-1 באוקטובר 2002	כן	גרמניה

הפדרציה האירופית של המוציאים לאור (Federation of European Countries with fixed book price schemes,³⁷ European Publishers, FEP 2005), באתר האינטרנט,

http://www.ikp.org.pl/download/CountrieswithFixedBookPriceSchemes_02_2005.doc תאריך כניסה: 17

בנובמבר 2009.

הכנסת

				משנת 2002			
	0%	21%				לא	אירלנד
5000	4%	20%	מספטמבר על 2001 – בסיס זמני, עד דצמבר 2004. ב-2005 נכנס לתוקף כחוק קבוע.		חוק	כן	איטליה
750	5%	25%	1992		הסכם סקטוריאלי שחל על 85% מהשוק	כן	הונגריה
	5% ; מיושם מ-1 במאי 2004.	18%					לטביה
	3%	15%		שוק בפועל חופשי	רשמית, הסכם סקטוריאלי	לא	לוקסמבורג
1,572	6%	19%			הסכם סקטוריאלי	כן	הולנד
2,620	0%	22%				לא	פולין
300	5%	19%		אומץ ב-1996	חוק	כן	פורטוגל
2,300	4%	16%		בתוקף מ- 1975	חוק	כן	ספרד
500	6% ; מ-1 בינואר 2002	25%	בוטל בשנת 1970	סבסוד ממשלתי ניכר של מוצרי ספרות		לא	שבדיה
[לא ברור – אז כדאי למחוק]	0%	17.5%	הסכם סקטוריאלי מ-1900 עד 1995			לא	בריטניה
600	0%	24%	הסכם סחר סקטוריאלי מאמצע שנות ה-50 ; מאושרר ע"י הממשלה	הסכם חדש : 2004–1999 מחיר קבוע לשנת הפרסום ולשנה נוספת. לספרי לימוד מחיר קבוע ללא הגבלת זמן, ובאמצעות חנויות הספרים	הסכם סחר	כן	נורבגיה

מקורות

חוקים ואמנות

- אמנת האיחוד האירופי, נחתמה ב-7 בפברואר 1992 במסטריכט, <http://eur-lex.europa.eu/fr/treaties/index.htm>
- אוסטריה: חוק מענקי משפחות משנת 1985, באתר האינטרנט <http://openlibrary.org/b/OL2295567M/Familienlastenausgleichsgesetz>
- ספרד: חוק מס' 1975\9 מ-2 במרס 1975, וצו מלכותי מס' 1990\484 מ-30 במרס 1990, באתר האינטרנט של הארגון לשיתוף פעולה ופיתוח כלכלי (OECD), תאריך כניסה: 17 בנובמבר 2009.
- איטליה: חוק מס' 7,62 ממרס 2001, בתוקף כחוק קבוע מ-1 בינואר 2005.
- צרפת: חוק לנג, חוק מס' 81-766 מ-10 באוגוסט 1981, באתר האינטרנט המשפטי הרשמי הצרפתי "ליג'פראנס",
<http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006068716&dateTexte=20091208>
- גרמניה: חוק הפיקוח על מחירי הספרים משנת 2002, באתר האינטרנט <http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/buchprg/gesamt.pdf>
- הצעת חוק התקציב של צרפת לשנת 2010, באתר האינטרנט <http://www.senat.fr/rap/a09-104-3-2/a09-104-3-210.html>
- הסכם רומא, 25 במרס 1957, באתר האינטרנט <http://mjp.univ-perp.fr/europe/1957romep2.htm>

ארגונים ממשלתיים ופרטיים – אתרי אינטרנט

- משרד החינוך בישראל, <http://cms.education.gov.il>
- הארגון לשיתוף פעולה ופיתוח כלכלי אירופי (OECD).
- הפדרציה האירופית של המוציאים לאור (FEP-Federation of European Publishers) <http://www.fep-fee.be>
- בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי בישראל, <http://jnul.huji.ac.il/heb>
- מרכז הספר הלאומי בצרפת, CNL, <http://www.centrenationaldulivre.fr>
- ארגון מוכרי הספרים בבריטניה, www.booksellers.org.uk
- מינהלת האיחוד האירופי לתחרות, La Direction de la Concurrence Europeenne, <http://ec.europa.eu/competition>

מאמרים ומכתבים

- פרופ' מנחם פרי, אוניברסיטת תל-אביב, מכתב לוועדת החינוך של הכנסת, פורסם באתר האינטרנט,

<http://www.newlibrary.co.il/htmls/article.aspx?c0=13985&bsp=13175>

- ויקטור בן נעים, הממונה על הספריות הציבוריות במשרד החינוך, פקס, 15 בדצמבר 2009.
- כריסטין ג'ורדיס, נספחת בשגרירות צרפת בבריטניה, דוא"ל, 23 בדצמבר 2009.

מחקרים ודוחות

- דוריס קסטמן, נשיאת הפדרציה האירופית של חנויות הספרים, מחקר, 2004, באתר האינטרנט <http://www.javnost-thepublic.org/media/datoteke/stockmann-4-2004-4.pdf>
- דוח שמירת מחיר סיטונאי של הארגון לשיתוף פעולה ופיתוח כלכלי (OECD), באתר האינטרנט <http://www.oecd.org/dataoecd/35/7/1920261.pdf>
- מרכז מדיניות התחרות באוניברסיטת "איסט" באנגליה, הערכת נפת היצירה לאחר ביטול קביעת המחירים, פורסם בפברואר 2008 באתר האינטרנט http://www.consumerdirect-yorkshireandthehumber.gov.uk/shared_of/economic_research/of981.pdf
- ז'ן פרנסואה פון (Jean-Francois ponts) חבר הנהלה הכללית של התחרות במועצת האיחוד האירופאי, מחקר 30 בספטמבר 2000, באתר האינטרנט http://ec.europa.eu/competition/speeches/text/sp2000_018_fr.pdf

אינטרנט

אתרי

<http://www.newlibrary.co.il/HTMLs/article.aspx?C2004=13985&BSP=13175>

הספרייה החדשה, הוצאת הקיבוץ המאוחד.

- http://ec.europa.eu/competition/speeches/text/sp2000_018_fr.pdf, סמינר של הנשיאות הצרפתית של האיחוד האירופי: כלכלת הספר במרחב האירופי.
- http://europa.eu/legislation_summaries/competition/firms/126114_fr.htm, הוראות כלליות בעניין ביצוע סעיף 81 לאמנה האירופית.
- <http://www.archives.gov.il/NR/rdonlyres/315B74B4-246E-43A6-9CFE-AAC52DCAFE7C/0/booklaw.doc>, חוק הספרים (חובת מסירה וציון הפרטים), התשס"א-2000, כולל תיקון החוק, התשס"ה-2005.
- http://www.ikp.org.pl/download/CountrieswithFixedBookPriceSchemes_02_2005.do, הפדרציה האירופית של המוציאים לאור.

• <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006068716&dateTexte=20091208>, אתר אינטרנט משפטי רשמי של צרפת, "השירות הציבורי להפצת החוק".

• <http://62.219.83.33/yotzrim/page.asp?p=frenchbookpricelaw>
האיגוד הישראלי המקצועי ליוצרים בתחומי המוזיקה והמלל.

נספח מס' 1

החוק למחירי ספרים קבועים, צרפת³⁸

החלטה מס' 85-862 מ-8 באוגוסט 1985

[2198] כתב עת רשמי של הרפובליקה הצרפתית 11 באוגוסט 1981] צריך?

חוק מס' 81-766 מ-10 באוגוסט 1981 בנוגע למחיר הספר[1] כדאי למחוק

האספה הלאומית והסנט החליטו,

נשיא הרפובליקה מפרסם את החוק שאומר כך/שזו לשונו :

סעיף 1. כל אדם פיזי או ישות שמוציאים לאור או מייבאים ספרים חייבים לקבוע, עבור הספרים שהם מוציאים לאור או מייבאים, מחיר קנייה לצרכן.

מחיר זה יפורסם לקהל. ההחלטה תציין, בין היתר, באילו תנאים הוא יופיע על גבי הספר, ונוסף על כך תגדיר את חובות המו"ל או היבואן בנוגע לציונים שיאפשרו את זיהוי הספר ואת חישוב המועדים המתוכננים על-פי חוק זה.

על הקמעונאי להציע שירות חינם של הזמנה ליחידה. ואולם, ורק במקרה זה, הקמעונאי רשאי להוסיף על המחיר לצרכן את סכום ההוצאות או השכר הכרוכים בשירות שהקונה מבקש ובתנאי שסכום זה הוסכם מראש.

על הקמעונאים לתת מחיר מציאותי למכירה לצרכן, שנע בין 95% לבין 100% מהמחיר שקבע המו"ל או היבואן.

אם הייבוא נוגע לספרים שיצאו לאור בצרפת, מחיר המכירה לצרכן שנקבע על-ידי היבואן יהיה לפחות שווה ערך למחיר שנקבע על-ידי המו"ל.

סעיף 2. בסטייה מן ההחלטות של סעיף 1(37) לחוק מס' 73-1193 מ-27 בדצמבר 1973, ששונה, תנאי המכירה שקבעו המו"ל או היבואן, תוך יישום מחירון עם פער במחיר המכירה לצרכן לפני מסים, יביאו בחשבון את איכות השירותים הניתנים על-ידי הקמעונאים למטרת הפצת הספר. על ההנחות המתאימות להיות גבוהות מן ההנחה הנובעת מהכמות הנרכשת על-ידי הקמעונאים.

סעיף 3. הקביעות של סעיף קטן (4) בסעיף 1 שלעיל לא יחולו על ארגונים המסייעים לחברי הארגון ברכישת ספרי לימוד.

הן גם אינן חלות על מחיר מכירה של ספרים שחויבו? למטרה אישית, למעט מכירה חוזרת? למדינה, ליישובים מקומיים, לבתי-ספר, לבתי-ספר מקצועיים, למוסדות מחקר, לאיגוד מייצג, לוועד עובדים,

38

התרגום לעברית מצוי באתר האיגוד המקצועי של יוצרי ישראל בתחום המוסיקה והמלל, <http://62.219.83.33/yotzrim/page.asp?p=frenchbookpricelaw>, תאריך כניסה: 17 בנובמבר 2009.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

לספרייה הפותחת את שעריה לקוראים ולהשאלה, בעיקר לקוראים? מן הארגונים העובדים, בהתאם לחוק מ-1 ביולי 1901.

סעיף 4. כל אדם המפרסם ספר למטרת הפצתו בתיווך, במיננו או במשלוחי דואר, פחות מתשעה חודשים מיום הוצאת המהדורה הראשונה לשוק, יקבע עבור ספר זה מחיר לצרכן שהוא לפחות שווה ערך למחיר המהדורה הראשונה.

סעיף 5. קמעונאים רשאים לקבוע מחירים נמוכים ממחיר המכירה לצרכן כפי שצוין בסעיף 1 על ספרים שיוצאים לאור או מיובאים זה שנתיים ויותר ואשר האספקה האחרונה שלהם היתה לפני יותר משישה חודשים.

סעיף 6. אסורות המכירות המתוגמלות, על-פי התנאים הקבועים בחוק מס' 51-356 מ-20 במרס 1951, ששונה, ובחוק מס' 73-1193 מ-27 בדצמבר 1973, ששונה, אלא אם כן הן נובעות מהצעת המו"ל או היבואן, בעת ובעונה אחת, ובאותם תנאים לכלל הקמעונאים או אם הן מתייחסות לספרים השייכים למהדורה שמורה באופן בלעדי למכירה בתיווך, במיננו או במשלוח דואר.

סעיף 7. כל פרסום המודיע על מחירים נמוכים ממחיר המכירה לצרכן כפי שצוין בסעיף 1 (סעיף קטן 1) אסור מחוץ לנקודות מכירה.

סעיף 8. בגין הפרה של קביעות חוק זה, אפשר לנקוט הליכים ולהגיש תביעות נזיקין, בעיקר על-ידי כל מתחרה, ארגון מוסמך להגנה על הצרכן או ארגון מקצועי של המו"ל או של החברה להפצת הספר וכן על-ידי הסופר או כל ארגון להגנת הסופרים.

סעיף 9. הקביעות בחוק זה אינן מכשול ליישום, בעת הצורך, של פקודה מס' 45-1483 מ-30 ביוני 1945, ששונתה ושמתייחסת למחיר, למעט סעיפים קטנים 1 ו-2 של סעיף 4 בסעיף 37 של אותה פקודה.

סעיף 10. החלטה הקובעת את תנאי היישום של חוק זה במחוזות צרפת שמעבר לים, תהיה בהתחשב בשעבוד הנגרם בשל ריחוקם מחוזות אלו.

סעיף 11. חוק זה ייכנס לתוקף ב-1 בינואר 1983, והוא יחול גם על כלל הספרים שיוצאים לאור או מיובאים.

הממשלה תציג לפרלמנט, לפני 1 ביוני 1983, דוח יישום החוק וכן דוח על האמצעים הננקטים לטובת הספר והקריאה בציבור.

חוק זה יבוצע בתור חוק של המדינה.

נערך בפריז, ב-10 באוגוסט 1981.

נתונים על מספר כותרים, ספרים ומספר הספרים בעברית בשנים
 2004–2008³⁹

שנה	מס' כותרים	מס' ספרים	מהם בעברית
2008	7.414	6.384	5.621
2007	7.860	5.850	4.842
2006	8.680	6.866	5.900
2005	8.405	6.840	5.788
2004	8.201	6.436	5.183

³⁹ <http://www.jnul.huji.ac.il/heb/lgd-statistics-2009.htm>

